

Dnr I2019/01809/E

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU2019:30 Moderna tillståndsprocesser för elnät

(dnr 12019/01809/E)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västernorrlands län instämmer i utredarens bedömning att nuvarande prövningsordning så länge ska kvarstå och att om en förändring ska göras angående miljöprövningen bör en större översyn göras.

Vi anser inte att man ska genomföra förslaget att införa en lättnad från den formella miljöprövningen för ledningar i regionnätet som ligger inom ett visst spänningsintervall. Långa nya luftledningar innebär ofta att stora ytor obruten terräng tas i anspråk och länsstyrelsen bedömer att dessa ledningar i de flesta fall innebär betydande miljöpåverkan. Vi anser inte att sådana ledningar som innebär betydande miljöpåverkan ska prövas enbart genom samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen hanterar ärenden om markåtkomst redan idag och ställer sig positiv till att det tas fram en uttrycklig bestämmelse om beslut om markåtkomst.

Vi anser att införandet av en exklusivitetsregel för att stärka koncessionsbesluten gentemot miljöbalken förefaller riskabelt, då ny kunskap skulle kunna kräva åtgärder innan en omprövning av koncessionen kan ske.

5.3.4 Vilken myndighet som får anses vara mest lämpad att pröva miljö-respektive allmän lämplighet

Vi håller med i det yttrande som representanter för länsstyrelserna framfört inför utredningen att Energimarknadsinspektionen (Ei) i nuläget är mest lämpad för en samlad prövning, enhetlig hantering och prioritering över landet. Detta förutsätter dock att kraven på miljöprövningen inte minskar och förenklas, samt att det är möjligt att i koncessionen föreskriva om de villkor som krävs för att skydda naturmiljön. Vi anser att miljötillstånd egentligen är att föredra framför en samlad prövning av Ei. Ett tillstånd har rättskraft inom miljöbalken vilket är tryggare för nättinnehavaren, men det ger även möjlighet till att ställa de villkor som behövs vid byggande och skötsel av kraftledningen i ett samlat beslut. En övergång till miljötillstånd kräver dock att en större översyn görs så att samordningen med nätkoncessionen fungerar.

I avsnitt 5.3.2 resonerar utredaren om hur projektprocessen påverkas av separata miljötillstånd. Vi håller med om att effektiviteten avseende tillstånds- och dispensprövningarna, som i dag ligger utanför koncessionen, kan förbättras om hanteringen

2019-10-31

Dnr. 407-5721-2019

Dnr I2019/01809/E

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

sker i en separat miljö tillståndsprocess. Utredningen lyfter fram flera fördelar med en separat miljöprövning men också att det blir svårt att samordna miljöprövningen med prövningen av den allmänna lämpligheten. Detta kan leda till en utökad projekttid. Ett sätt att effektivisera och minska tidsåtgången i tillståndsprövningen skulle kunna vara att detaljprojekteringen är utförd med avseende på biotopskydd och fornlämningar innan bolagen lämnar in koncessionsansökan. Detta förutsätter dock möjligheten till markåtkomst vilket diskuteras i avsnitt 5.5.1 i utredningen.

Avsnitt 5.4 Möjligheten att bygga ledningar med stöd av nätkoncession för område bör utökas

Länsstyrelsen anser inte att man ska genomföra utredningsförslaget som föreslår att utbyggnaden av regionnätet ska kunna ske med stöd av nätkoncession för område för lägre spänningsnivåer. Vi anser att det inte räcker att använda spänningsnivå som enda kriterium för att införa en lättnad från en obligatorisk miljökonsekvensbeskrivning. I Västernorrland finns fortfarande stora ytor av obruten mark bestående av skog och myr. Ju längre sträckor som berörs av en ny ledning, desto större risk för konsekvenser på människa och miljö. Långa nya luftledningar innebär ofta att stora ytor obruten terräng tas i anspråk och länsstyrelsen bedömer att dessa ledningar i de flesta fall innebär betydande miljöpåverkan. Vi anser inte att sådana ledningar ska kunna prövas enbart genom samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Handläggningstiden för en prövning (samråd) enligt miljöbalken 12 kap. 6 § är sex veckor, vilket skulle kunna leda till att en tillräcklig prövning blir svår att hinna med. Samråden är inte avsedda för så omfattande verksamheter. Man kan dessutom i en tillståndsprövning ställa villkor medan man i ett samråd endast kan förelägga om försiktighetsåtgärder. Möjligen kan man införa någon specialklausul om att kravet på en miljökonsekvensbeskrivning vid längre ledningsdragningar ska kvarstå, för att underlätta i den korta handläggningsprocessen som ett samråd innebär. Förslaget om en mildare lagstiftning kan även innebära en ökad belastning på tillsynsmyndigheten genom ett ökat antal komplicerade samrådsärenden och genom ett ökat behov av miljötillsyn.

Avsnitt 5.5.1 Länsstyrelse bör få besluta om markåtkomst

Sådana ärenden hanterar länsstyrelsen idag men enligt expropriationslagen. Skillnaden kommer alltså främst att bestå i vilket lagstöd som används i beslutet. I dagsläget är det ingen stor ärendemängd och av utredningen framgår det inte att den förväntas öka. Denna lagändring bör därför inte påverka länsstyrelsen i alltför stor grad. Användningen av bestämmelserna i expropriationslagen har inte varit direkt tillämpliga på situationen men har accepteras av Högsta Förvaltningsdomstolen. Vi är därför positiva till om det kommer en uttrycklig bestämmelse angående lagstöd och hantering i dessa fall.

2019-10-31

Dnr. 407-5721-2019

Dnr I2019/01809/E

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm**Avsnitt 6.3.1 Koncessionsbeslutets ställning gentemot förelägganden och förbud enligt miljöbalken bör stärkas**

Länsstyrelsen anser att förslaget om en exklusivitetsregel i ellagen inte är lämplig så länge ledningarna inte har ett formellt miljötillstånd. Det finns uppenbara risker med att försvaga miljöbalkens ställning genom att ta bort möjligheten att med stöd av denna meddela förbud och förelägganden för ledningar som beviljats nätkoncession.

Med nuvarande prövningsordning anser länsstyrelsen att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att göra ingripanden med stöd av miljöbalken även inom beviljade koncessioner. Exempel på detta kan vara olika skyddsåtgärder för flora och fauna, samt om det kommer fram ny kunskap så som risker med magnetfält och stolpimpregneringar. Länsstyrelsen anser att det är för lång tid ur ett miljö-och människoperspektiv att vänta med att hantera eventuella nyupptäckta risker upp till 40 år då omprövning av koncessionen enligt förslaget kan ske.

- - -

I detta ärende har länsråd Daniel Gustafsson beslutat. Miljöhandläggare Annica Karlsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Hans Olofsson, deltagit.